

HRAVÁ

LITERATURA

Učebnice pro 8. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

V souladu s RVP

**Vydavatelství
Taktik**

Hravá literatura 8

Učebnice pro 8. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

Autor: Mgr. Michaela Jindráčková

Garanti: PhDr. Martin Schacherl, Ph.D., Mgr. Věra Štefánková

Jazyková korektura: Mgr. Věra Štefánková

Grafická úprava: Anna-Marie Neduhová

Projektový manažer: Ing. Jaroslav Brdjar

Produktový manažer: Mgr. Lucie Pěnkavová

ISBN: 978-80-87881-01-9

1. vydání, 2016

Copyright: © Vydavatelství Taktik International, s.r.o., Praha 2016

Vyrobil a vydal: Taktik International, s.r.o., Argentinská 38, 170 00 Praha 7

Všechna práva vyhrazena. Šíření či reprodukce obsahu nebo jeho částí jakýmkoliv způsobem jsou bez předchozího písemného souhlasu vydavatele zakázány.

www.etaktik.cz

OBSAH

Kompoziční vrstva literárního díla 3

Osvícenství 4

Významní autoři období osvícenství	4
Francie	
Jean-Jacques Rousseau	4
Voltaire	4
Denis Diderot	5
Anglie	
Daniel Defoe	5
Jonathan Swift	5

Preromantismus 6

Významní autoři období preromantismu	6
Německo	
Johann Wolfgang von Goethe	6
Friedrich von Schiller	7
Významní autoři národního obrození	8
Josef Dobrovský	8
Josef Jungmann	8
Václav Matěj Kramerius	9
František Palacký	9
František Ladislav Čelakovský	9

Romantismus 10

Významní autoři období romantismu	11
Německo	
Heinrich Heine	11
Rusko	
Alexandr Sergejevič Puškin	11
Michail Jurjevič Lermontov	12
Francie	
Victor Hugo	12
Alexandr Dumas st.	13
Anglie	
George Gordon Byron	13
Mary Shelleyová	13
Walter Scott	14
Jane Austenová	14
Sestry Brontëovy	14
Čechy	
Karel Hynek Mácha	15

Romantismus

Josef Kajetán Tyl	15
Karel Jaromír Erben	16

Realismus 17

Významní autoři období realismu	18
Rusko	
Nikolaj Vasiljevič Gogol	18
Fjodor Michajlovič Dostojevskij	18
Lev Nikolajevič Tolstoj	19
Francie	
Honoré de Balzac	19
Gustave Flaubert	20
Jules Verne	20
Anglie	
Charles Dickens	21
Herbert George Wells	21
Arthur Conan Doyle	21
Dánsko	
Hans Christian Andersen	22
USA	
Mark Twain	22
Polsko	
Henryk Sienkiewicz	22
Čechy	
Božena Němcová	23
Karel Havlíček Borovský	24
Vítězslav Hálek	25
Jan Neruda	25
Karolína Světlá	26
Jakub Arbes	26
Alois Jirásek	26
Svatopluk Čech	27
Josef Václav Sládek	27
Jaroslav Vrchlický	27
Realistické drama	28
Ladislav Stroupežnický	28
bratři Alois a Vilém Mrštíkové	28

Naturalismus 29

Francie	
Émile Zola	29
Guy de Maupassant	29
Čechy	
Josef Karel Šlejhar	30
Karel Matěj Čapek-Chod	30

Literatura přelomu 19. a 20. Stol. 30

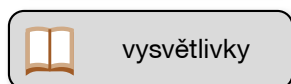
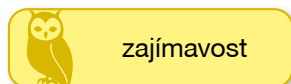
USA	
Edgar Allan Poe	31
Walt Whitman	31
Francie	
Charles Baudelaire	32
Arthur Rimbaud	32
Paul Verlaine	32
Oscar Wilde	33

Česká moderna a buřiči 34

Josef Svatopluk Machar	34
Antonín Sova	35
Otokar Březina	35
Fráňa Šrámek	36
Viktor Dyk	36
František Gellner	37
František Xaver Šalda	37
Petr Bezruč	37

Meziválečná literatura 38

Německo	
Erich Maria Remarque	38
Lion Feuchtwanger	38
Francie	
Romain Rolland	39
Antoine de Saint-Exupéry	39
Anglie	
George Bernard Shaw	39
John Galsworthy	40
USA	
Ernest Hemingway	40
John Steinbeck	40
Čechy	
Jaroslav Hašek	41
Eduard Bass	42
Karel Čapek	42
Ivan Olbracht	43
Karel Poláček	44
Avantgarda	
Guillaume Appollinaire	45
Vladislav Vančura	46
Jiří Wolker	46
František Halas	47
Vítězslav Nezval	47
Jiří Voskovec a Jan Werich	48

Piktogramy použité v učebnici:

Zde najdeš odkaz na text od probíraného autora v pracovním sešitě Hravá literatura 8

odkaz na pracovní sešit

Kompozice je uspořádání či spojování, v literární výchově tedy uspořádání slov do textu. Autor předem promýšlí, jakým způsobem své téma zpracuje, jak bude text organizován.

PRÓZA

- Jejím kompozičním prostředkem je VĚTA.
Věty tvoří částečně uzavřený celek, tedy ODSTAVEC.
Několik odstavců tvoří KAPITOLY.
Spojením kapitol pak vzniká celé LITERÁRNÍ DÍLO.

POEZIE

- Každá báseň se člení do VERŠŮ (1 řádek básně).
- Několik veršů stvoří sloku / strofu.
Více slok vytváří báseň.
Sestavením několika básní vzniká básnická sbírka.

DRAMA (divadelní hra)

- Děj se rozděluje do několika JEDNÁNÍ / DĚJSTVÍ / AKTŮ.
Jednotlivá jednání mají určitý počet SCÉN a VÝSTUPŮ.
- Scéna je charakterizována změnou prostředí na jevišti,
při níž se zpravidla změní kulisy.
Výstup je konkrétní promluvou herce.

Důležitým faktorem při tvorbě díla je také to, jakým způsobem bude autor své téma vyprávět, jaké bude jeho uspořádání v čase:

- **Typy kompoziční organizace literárního díla:**
- **chronologická** = části děje jsou vyprávěny od časově nejstarších po nejmladší
- **retrospektivní** = do vyprávění děje se dostávají příběhy z minulého děje, nebo děj postupuje v opačném pořadí
- **rámcová** = do centrálního příběhu se vkládají další ucelené příběhy
- **paralelní** = více dějových linií je vyprávěno najednou, často se protnou
- **řetězová** = dílo obsahuje řetězec volně řazených příběhů často spojených jednou postavou
- **tříštivá** = v příběhu dochází k prolínání časových (dějových) rovin

VÝZNAMNÍ AUTOŘI NÁRODNÍHO OBROZENÍ

Josef Dobrovský (1753–1829)

- Věnoval se studiu slovanských jazyků a historie.
- Původním povoláním byl kněz, pracoval jako vychovatel.
- Pomáhal zakládat Národní muzeum.

dílo: *Zevrubná mluvnice jazyka českého*

- Touto mluvnicí – psanou ovšem německy – určil jako vzor pro novodobou češtinu jazyk Bible kralické, která vznikla ve 2. polovině 16. století. Tímto rozhodnutím umožnil vytvořit novodobou češtinu, ale zároveň jím zvýraznil rozdíl mezi jazykem mluveným a spisovným.

Josef Jungmann (1773–1847)

- Nedostudoval práva, pracoval jako učitel na gymnáziu v Litoměřicích, zde začal zadarmo vyučovat češtinu.
- Vyučoval také na filozofické fakultě pražské univerzity, byl také jejím rektorem.
- Položil základy novodobé češtiny.
- Překládal z němčiny, angličtiny a francouzštiny.

dílo: *Rozmlouvání o jazyku českém*

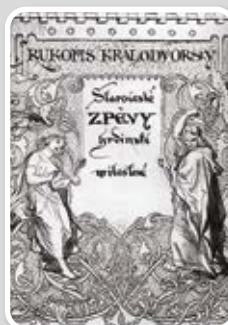
- Jeden z dialogů zobrazuje spor mezi Slavomilem – ryzím Čechem a vlastencem – a Protivou. Jde o dialog mezi stoupencem a odpůrcem národního obrození.

pětidílný Slovník česko-německý

- Jednalo se o první novodobý soupis české slovní zásoby čítající 120 tisíc hesel, odborné názvy, přejatá slova, neologismy.

Střet názorů mezi Dobrovským a Jungmannem vyvolal tzv. spor o Rukopisy. Jednalo se o „náhodně“ nalezená literární díla, která měla odkazovat ke slavné národní minulosti. Dobrovský upozorňoval od počátku na to, že jde o podvrhy, přesto měly Rukopisy silné zastánce až do konce 19. století, kdy se vědeckými rozbory dokázalo, že jsou zfalšované. Oblibu těchto děl dokazuje i to, že se jimi inspirovali malíři podílející se na výzdobě Národního divadla.

Václav Matěj Kramerius (1753–1808)

- Pracoval jako knihovník a korektor českých textů, tím se naučil redakčním a vydavatelským pracím. Založil první ryze české nakladatelství a knihkupectví Česká expedice.
- Pracoval také jako novinář a od roku 1789 začal vydávat vlastní noviny.

František Palacký (1798–1876)

- Pracoval jako učitel a vychovatel ve šlechtických rodinách.
- Spolupracoval s Josefem Jungmannem.
- Byl aktivním politikem, v roce 1848 se zapojil do revolučního dění.

Palacký byl nezpochybnitelnou autoritou české společnosti, v roce 1868 byl vybrán, aby poklepal na základní kámen k Národnímu divadlu. Získal přezdívku Otec českého národa.

dílo: pětisvazkové *Dějiny národu českého v Čechách i v Moravě*

- Byly vydávány postupně téměř 40 let, první díl byl psán německy, ostatní česky. Prameny pro ně Palacký studoval po archivech celé Evropy. Ukončil je rokem 1856, nástupem Habsburků na český trůn.

František Ladislav Čelakovský (1799–1852)

- Pracoval jako vychovatel, překladatel a novinář. Byl profesorem slovanských literatur.

dílo: *Ohlas písní ruských*

- Také inspirace lidovou slovesností, hlavně o ruských hrdinech, některé si vymyslel.

Ohlas písní českých

- Inspiroval se lidovou slovesností, častým námětem je láska a příroda. Obsahuje různé typy básní.

tragédie = divadelní hra s tragickou zápletkou a nešťastným koncem

cenzura = úřední zákaz vydávat určitá literární díla či noviny, omezování svobody tisku

neologismy = nově vytvořená slova

Rukopis královédvorský = „nalezen“ roku 1817 Václavem Hankou, obsahoval mj. hrdinské zpěvy o statečnosti mytických středověkých hrdinů

Rukopis zelenohorský = „nalezen“ roku 1818, obsahoval zlomek básně Libušin soud, údajně z 9. století

ohlas = napodobení lidové slovesnosti, ale jde o vlastní dílo autora, který se slovesností jen inspiroval

S J. K. Tylem je spojen rozvoj českého divadla a divadelnictví. Význam divadla si uvědomovali už obrozenci, divadlo bylo vnímáno jako prostředek k výchově publika, jako možnost, jak rozšířit znalost českého jazyka. Prvním divadlem, ve kterém se hrály pouze české hry, byla Bouda (1786–1789). Postupně byla zařazována dramata v češtině i do repertoáru německého Stavovského divadla.

Karel Jaromír Erben (1811–1870)

- Vystudoval práva, pracoval jako archivář města Prahy.
- Sbíral lidovou poezii a pohádky (převyprávěl např. Zlatovlásku, Otesánka, Sůl nad zlato, Tři zlaté vlasy děda Vševěda ad.).

dílo: sbírka 13 balad *Kytice z pověstí národních*

- Příběhy se většinou týkají vztahů mezi matkou a dítětem (Poklad, Polednice, Zlatý kolovrat, Vodník), mužem a ženou (Svatební košile, Štědrý den). Většina postav prožívá tragický osud, je potrestána za nějaký zločin či porušení pravidel. Trest můžou zmírnit opravdovou lítostí. Příběhy umocňuje i čas a prostor, v nichž se odehrávají.
- „Polednice“: Matka zavolá na své zlobící dítě Polednici, nečeká, že by přišla. Ona ale opravdu přijde, matka se snaží své dítě ochránit, ale nechtěně ho udusí.
- „Svatební košile“: Mladá dívka čeká na svého milého, až se vrátí z vojny. Nabídne osudu svůj život za to, aby se vrátil. Milý je však už mrtvý a jeho duch se snaží získat život a duši dívky. Ta se nakonec zachrání, když se obrací s prosbou o pomoc k Bohu.

poema = básnická povídka, rozsáhlejší lyrická či lyricko-epická skladba, děj je potlačen na úkor líčení pocitů a nálad

recenze = písemná kritika literárního díla

román = rozsáhlý prozaický útvar, obsahuje více dějových linií a velké množství postav, které většinou spojuje hlavní hrdina, ten se v průběhu děje charakterově vyvíjí, mění

novela = kratší prozaický útvar, jedna dějová linie, charakter postav se nemění, má nečekaný závěr (pointu)

balada = lyricko-epická báseň, jejíž příběh skončí nešťastně, v ději často nadpřirozené bytosti

báchorka = divadelní hra s pohádkovými motivy

zbytečný člověk = v ruské literatuře, hrdina má peníze, talent, ale nudí se, baví ho ubližovat ostatním lidem, ponižovat je. Často osamělý, neúspěšný.

- Realismus, který se v literatuře projevoval od poloviny 19. století, tvořil protiváhu k romantismu.
- Byl ovlivněn rozvojem přírodních věd (objevy Darwina), techniky a výsledky revoluce 1848.
- Prosazovala se snaha o exaktní (přesné) myšlení, ve filozofii mluvíme o pozitivismu, kterým filozofové říkali, že skutečné je jen to, co je možno ověřit smysly a zkušeností.

Realismus se projevoval také ve výtvarném umění a hudbě. Mezi známé malíře patřili Gustave Courbet, Ilja Repin, Karel Purkyně. Z hudebních skladatelů k realismu řadíme George Bizeta (opera Carmen), Guisseppe Verdiho (opery Aida, Nabucco), Giacoma Pucciniho (opery Tosca, Madame Butterfly).

- Autoři se snažili o věrné zobrazení každodenního života, chtěli pohlížet na problémy obyčejného člověka objektivně.
- Autor stojí mimo děj.
- Zájem se obracel k současnosti.
- Hlavním hrdinou byl člověk z různých společenských vrstev, který reprezentoval určitý typ, charakter (typizace), nebyl výjimečný.
- Literární díla měla být odrazem soudobé společnosti, jež byla podrobovaná přísné kritice.
- Autor pečlivě popisoval prostředí a charakterizoval postavy.
- Autoři využívali nové výrazové prostředky, do řeči postav zapojovali hovorovou řeč, slang, nářečí, tím zvyšovali autentičnost a čtivost textu.
- Oblíbenými žánry byly román, povídka, drama.

Kritický realismus je charakterizován snahou autorů mít ještě otevřenější pohled na společnost, autor se pokoušel v rámci svého příběhu navrhnout, jak by mohly být řešeny sociální konflikty.

Přemýšlejte nad tím, jaké hrdiny si realističtí autoři vybírali. Na kterých typech hrdinů mohli nejlépe ukázat různorodost tehdejší společnosti?

- Nálady v české společnosti jsou na přelomu století podobné těm, které jsme popsali v předchozí kapitole.
- V průběhu 90. let 19. st. nastupuje nová generace autorů. Poprvé od doby národního obrození se česká literatura setkává s aktuální evropskou literaturou a je jí přímo ovlivňována (symbolismus, impresionismus, dekadence).
- Mluvčím nově nastupující generace se stal J. S. Machar, který roku 1895 sepsal spolu s F. X. Šaldou program mladé generace tzv. Manifest České moderny, v něm se vymezili proti starším autorům, kladli důraz na individualitu a subjektivnost autora. Ten měl psát otevřeně o svých názorech, literatura ale měla nadále čtenáři pomáhat orientovat se v soudobém světě.

Autoři České moderny zkritizovali dílo J. Vrchlického a některé práce V. Hála, naopak se hlásili k J. Nerudovi a K. Havlíčkovi Borovskému. V programovém Manifestu se objevil také požadavek všeobecného volebního práva, podpora dělnickému hnutí a zvýšení práv žen.

- Autoři spoléhali na náhody, instinkt a intuici, na asociace.
- Využívali a rozvíjeli volný verš.
- Častým motivem byly soumrak a rozednávání.
- Vznikaly lyrizovaná próza a drama. Oblíbenými žánry byly básně v próze, veršovaný román a poema.

Josef Svatopluk Machar (1864–1942)

- Pracoval jako úředník ve Vídni, zde vznikla většina jeho děl.
- Byl přítelem T. G. Masaryka a po vzniku ČSR se na jeho přání stal generálním inspektorem armády, později se však funkce vzdal a Masarykovi se názorově vzdálil.
- Byl navržen na Nobelovu cenu za literaturu.
- Jeho dílo je kritikou měšťáctví, pokrytectví, církve, mezilidských vztahů, všimá si postavení žen ve společnosti.
- Svou satiričností navazoval na Havlíčka Borovského (psal epigramy) a Neruda (do novin přispíval svými fejetony).

dílo: sbírka básní *Tristium Vindobona*

- Věnována A. Jiráskovi, jedná se o žalozpěvy věnující se soudobé politické a společenské situaci.

cyklus devíti básnických sbírek *Svědomím věků*

- Autor se pokusil zmapovat duchovní atmosféru od antiky po současnost.

sbírka epických básní *Zde by měly kvést růže*

- Hlavními hrdinkami jsou různé typy žen s nelehkým osudem.

veršovaný román *Magdalena*

- Prostitutka Lucy se zamiluje do zámožného mladíka Jiřího, který ji z nevěstince přivede do svého rodného města, zde se ale Lucy cítí kvůli pokrytecké společnosti ještě hůř, a proto se vrátí zpět ke svému původnímu životu.

Nešťastných hlavních hrdinek je v literatuře 19. st. více, připomeňte si některá díla pojednávající o nelehkém osudu žen?

Antonín Sova (1864–1928)

- Vysokoškolská studia nedokončil, byl úředníkem, poté déle než dvacet let pracoval jako ředitel Městské knihovny v Praze.
- Podílel se např. na *Ottově slovníku naučném*.

Ottův slovník naučný je největší tištěnou českou encyklopedií vznikající mezi lety 1888–1909 (obsahoval 27 789 stran), ve své době to byla jedna z největších encyklopedií na světě. V počtu hesel ho dokázala překonat pouze česká verze internetové Wikipedie. Je pojmenován podle českého nakladatele Jana Otta, který s nápadem na vytvoření slovníku přišel.

Vzpomeňte, kdy a kde se poprvé objevuje snaha vytvořit komplexní souhrn vědění v encyklopediích? Proč bylo důležité podobné knihy vydávat?

- Jeho dílo bylo ovlivněno symbolismem i impresionismem.

dílo: básnická sbírka *Z mého kraje*

- Autor popisuje krajinu jižních Čech v proměnách ročních období.

básnická sbírka *Vybouřené smutky*

- Sbírka ovlivněná symbolismem. Zpracovává motiv poutníka, který prochází neklidným a nespravedlivým světem.

Otokar Březina (1868–1929),

vl. jménem Václav Jebavý

- Pracoval jako učitel, žil osamoceně mimo centrum dění v Jaroměřicích nad Rokytnou.
- Osmkrát byl nominován na Nobelovu cenu za literaturu.
- V jeho básních se projevuje symbolismus.

dílo: básnická sbírka *Svítání na západě*

- Objevuje se zde často motiv smrti, která je počátkem něčeho nového.

- Na počátku 20.století se nastupující generace autorů vymanila z vlivu a složitosti symbolismu. Autoři se snažili věci pojmenovávat přímo, věcně, oblíbená byla písňová forma básní.

John Galsworthy (1867–1933)

- Vystudoval práva, pocházel ale z bohaté rodiny, a tak se mohl věnovat cestování a psaní.
- Byl zvolen 1. předsedou mezinárodní organizace spisovatelů PEN klub.
- Byla mu udělena Nobelova cena za literaturu.

dílo: románová trilogie *Sága rodu Forsytů*

- Rozsáhlé dílo líčí osudy tří generací rodiny patřící do vyšší střední vrstvy v období od roku 1886 do počátku 20. let 20. století.

USA

Ernest Hemingway (1899–1961)

- Jako dobrovolník se v Itálii zúčastnil 1. světové války.
- Pracoval jako reportér, v této funkci se zúčastnil španělské občanské války.
- Získal Nobelovu cenu za literaturu.

dílo: román *Sbohem, armádo*

- Vypravěčem je americký poručík Frederic Henry, který během 1. sv. války sloužil v italské armádě. Henry prožívá lásku k anglické ošetřovatelce Catherine, je zraněn, vyšetřován kvůli zabití důstojníka a nakonec spolu s Catherine utíkají do Švýcarska.

novela *Stařec a moře*

- Kubánský rybář Santiago se vydává na moře, aby lovil ryby. S obrovským mečounem bojuje dva dny, pak ho přiváže k lodi, ale o rybu ho připraví žraloci. Přesto si získává obdiv a úctu lidí z vesnice.

John Steinbeck (1902–1968)

- Vystudoval historii a literaturu, střídal různá zaměstnání.
- Získal Nobelovu cenu za literaturu.
- Ve svých románech reagoval na hospodářskou krizi 30. let.

dílo: román *Hrozny hněvu*

- Příběh vypráví o rodině, která musí opustit svou půdu v Oklahomě a odejít za prací do Kalifornie, kde je ale mnoho přistěhovalců a málo práce, rodina tak žije v nuzných podmínkách.

novela *O myších a lidech*

- Hlavními hrdiny jsou duševně postižený Lennie a jeho přítel George, kteří se nechávají najímat na práci na farmách a sní o svém vlastním domově. Vše končí tragicky.

- Období tzv. 1. republiky je označováno jako zlaté období české literatury. Po vzniku ČSR byla zrušena cenzura a zajištěna základní lidská práva, přestaly existovat problémy, které poznamenávaly rozvoj české kultury v 19. století (národnostní problematika, neustále vymezování se vůči Němcům, boj o zrovnoprávnění českého jazyka).
- Byly otevřeny dvě nové vysoké školy (v Brně a Bratislavě), původně německá divadla přešla pod české řízení.
- 1923 začal vysílat Československý rozhlas, přináší nejen informace, ale jeho úkolem je hlavně osvětová činnost.
- Vznikala nová nakladatelství (např. Aventinum, Odeon, Borový, Melantrich), orientovala se na vydávání současných autorů a spolupracovala s předními výtvarníky, kteří pracovali na úpravě knih.

Připomeňte si, které události se staly v tyto dny: 28. 10. 1918, 30. 9. 1938 a 15. 3. 1939.

Jaroslav Hašek (1883–1923)

- Pracoval jako novinář. Měl blízko k anarchismu, vedl bohémský život.
- Během 1. sv. války narukoval k rakouské armádě, byl v ruském zajetí a vstoupil do legií. V r. 1918 přeběhl k Rudé armádě, v Rusku se i oženil, ačkoli už jednu manželku měl doma.

dílo: čtyřdílný román *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*

- Voják Josef Švejk působí jako mazaný prostáček, který často svou „hloupostí“ (přestože poslušně a doslova dělá, co se mu nařídí) způsobí nesnáze svým nadřízeným. Dílo paroduje hrůzy války, armádu, církev, panovníka. Román nemá jednotný děj, jde spíše o jednotlivé epizody spojené hlavní postavou.

Švejk začal vycházet na pokračování v laciných časopisech v r. 1921, protože ho knihkupci odmítli prodávat kvůli vulgaritě, ani kritikou nebyl přijat pozitivně. Už ve 30. letech byl přeložen do němčiny, obecně je považován za jednu z nepřekladanějších českých knih. Vedle děl K. Čapka a M. Kundery patří Švejk mezi nejznámější díla české literatury ve světě. Byl také několikrát zdramatizován a už v roce 1926 poprvé zfilmován.

Jiří Voskovec (1905–1981), vl. jménem Jiří Wachsmann a Jan Werich (1905–1980)

- Oba se znali z pražského gymnázia.
- V roce 1926 společně vstoupili do Osvobozeného divadla.
- Na začátku roku 1939 spolu emigrovali do USA, kde prožili celou válku.

Osvobozené divadlo

- Uvádělo nejprve humorná představení, při nichž se měli diváci odreagovat, ve 30. letech začalo přibývat satiry a kritičnosti, divadelní hry reagovaly na soudobé události.

dílo: *Vest pocket revue* (inspirace poetismem)

- Byla 1. hrou V+W. Jednoduchý děj založený na tom, že se fotograf snaží získat snímek známého spisovatele, je spojujícím prvkem samostatných scén.

Osel a stín

- Příběh se odehrává v antickém Řecku, kde se majitel osla Skočdopolis a zubař Nejezchlebos hádají o to, kdo má nárok na oslův stín. Jejich spor byl využit politiky pro získání přízně voličů. Děj nepřímo odkazuje na události v Německu.

Mnoho písní, jež zazněly v hrách V+W, zlidovělo. Určitě znáte písně Ezop a brabenec, Šaty dělají člověka, Babička Mary, David a Goliáš, Klobouk ve křoví či Nebe na zemi. Hudební doprovod k písním skládal Jaroslav Ježek.

Na osudech autorů zrekapitulujte, jakým způsobem se odrážely události 1. poloviny 20. století v jejich životech a tvorbě.

avantgarda = označení pro umělecké hnutí první poloviny 20. století, které svými tezemi navazovalo na modernu konce 19. století

umělá pohádka = pohádka „pro dospělé“. Nevystupují v ní nadpřirozené bytosti, ale dějí se nadpřirozené věci. Řeší filozofické otázky, např. smysl lidského života, často končí smutně.

soudnička = krátký útvar podobný fejetonu, který satiricky líčí události inspirované skutečnými soudními přelíčeními

kabaret = malá divadelní scéna, jejíž program je tvořen jednotlivými hranými scénkami, tanečními a hudebními vystoupeními

dramatizace = převedení prozaického textu do podoby dramatu či filmového scénáře

revue = divadelní představení s jednoduchým dějem doplněné o taneční a hudební výstupy

Záznam o použití učebnice

Školní rok	Jméno a příjmení	Třída	Stav

Objednávky učebnic a pracovních sešitů na
www.etaktik.cz

Hravá literatura 8

- Popisuje barvitě jednotlivá literární období od osvícenství až do 1. poloviny 20. století (včetně meziválečné literatury). Každá z kapitol je přehledně uspořádaná a vždy obsahuje charakteristiku daného literárního směru včetně mezioborových souvislostí (přesah do historie, výtvarného umění, hudby).
- Stručně, ale výstižně jsou žákům představeni nejvýznamnější autoři jednotlivých literárních směrů z různých zemí světa včetně české literatury.
- Součástí učebnice je rovněž seznámení se základními literárními druhy, způsoby zpracování textů (poezie, próza) a nejdůležitějšími literárněvědnými pojmy (kompozice díla, žánry).
- Učebnice je vhodně doplněná pracovním sešitem, který obohacuje výklad o úryvky z konkrétních literárních děl a učí žáky rozmanitým způsobem pracovat s texty, formulovat myšlenky a obhájit svůj názor.
- Učebnice je zajímavě a moderně graficky zpracována, učivo je logicky a přehledně uspořádáno.

Učebnice je vytvořena v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Ucelená řada učebnic a pracovních sešitů Hravá literatura pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia:

6. ročník

učebnice

pracovní sešit

7. ročník

učebnice

pracovní sešit

8. ročník

učebnice

pracovní sešit

9. ročník

učebnice

pracovní sešit

ISBN: 978-80-87881-01-9

9 788087 881019